

Клеванський ЗДО №2 (ясла-садок)

Круглий стіл

з питань формування готовності дітей старшого дошкільного віку за програмою «Я у Світі»

Підготувала
вихователь-методист
Захарчишина Н.М.

24.01.2025р.

Сьогодні багатьох психологів педагогів – дошкільників, батьків турбують проблеми не лише готовності шестирічок до шкільного навчання, а й неготовності педагогів (вихователів, вчителів) до їх навчання та розвитку.

Протиріччя між потребами дітей шестирічного віку і тими умовами життєдіяльності, які пропонує їм сучасна школа та дитячий садок, часто – густо призводять до психічних і навіть соматичних розладів у першокласників. (Коротке пояснення психолога – соматичні і психічні розлади). Усе частіше зустрічаю дітей, яких визначаю для себе дещо парадоксально, а саме як "школяр – дошкільник". Ці діти начебто вже школярі, але за психологічними мірками все ще лишаються дошкільниками і намагаються пройти той етап свого розвитку, який з тих чи інших причин був порушений.

Формально до категорії дошкільників відносять дітей, що ще не ходять до школи. Відповідно до вікових періодів дошкільний вік триває до 7 років. Фактично дошкільний вік скоротили на 1 рік до 6 років, оскільки в Україні вирішили саме в цьому віці розпочинати шкільне навчання.

І медики, психологи, практики дошкільного виховання, початкового навчання, науковці намагалися довести недоцільність застосування до дитини цього віку суто шкільних методів систематичного шкільного навчання.

Звичайно, дошкільний вік дитина може проживати і у межах шкільних закладів. Але це, безперечно не сприятиме фізичному і психічному здоров'ю дітей. Достатньо поглянути на тривожну статистику соматичних (порушення зору, постави) та неврологічних захворювань, психологічних дисгармоній тощо. Якщо брати наш садок статистика така:

Шановні колеги, на мою думку називати дитину "школярем" можна хоч з пелюшок. та від цього вона не буде ні фізично, ні психологічно, ні соціально зрілою до шкільного життя. А звернули ви увагу що раніше дитячий садок називали дошкільним виховним закладом, а тепер ЗДО – дошкільний навчальний заклад. Тобто вже в назві закладено головне завдання – навчати, а не виховувати, розвивати. Хоча наша Базова програма констатує розвиток. виховання, навчання.

Загально відомо, що навчання дитини-дошкільника має проходити в ігровій формі поза межами звичної для школи дисципліни. Дітям шести річкам необхідні особливі умови життя – простір для ігор, багато сюжетних іграшок, конструкторів, місце для прогулянок з ігровим обладнанням, місце для сну. Практика свідчить, що сучасна школа здебільшого не здатна забезпечити такі умови першокласникам.

(психолог)

Не можливо яблуно примусити квітнути взимку! І дорослим слід пам'ятати, що порушення процесу розвитку дитини у період, в якому закладають всі основи особистості загрожує проблемами у розвитку на пізніших етапах життя.

НАПРИКЛАД у підлітковому віці, коли людина має інтенсивно пізнавати саму себе, самовизначитись і відповісти на запитання "ХТО Я?". Тож у дошкільному віці, коли внутрішній світ лише формується, дитина освоює традиційні види діяльності (малювання, конструювання, ліплення, сприймання та складання казок, вміння гратися у рольові ігри, режисерські, рухливі, розрізняти гру та реальність).

А зараз поговоримо про сучасного дошкільника, вірніше намалюємо вербально його портрет.

ЯКИЙ ВІН, СУЧАСНИЙ ДОШКІЛЬНИК? І що тривожить в його портреті?

Зупинимо увагу на певних проявах.

САМОТНІСТЬ В ОЧАХ ДИТИНИ. Купа іграшок, предметів, притулитись нема до кого. Дитина самотня бо всі навколо навіть найрідніші люди зайняті своїми проблемами.

НЕВМІННЯ ДИТИНИ ГРАТИСЯ. Ми повинні в дошкільному віці навчити дитину програвати різні соціальні ролі – дочки, матері, лікаря, водія... приміряючи на себе стиль поведінки, емоції, розмову. Причина того що наші дошкільники не вміють гратися у нашій неувазі до них та їх гри. Для нас важливіше навчити дитину гратися ніж грамоті.

Багато дітей не можуть сприймати інформацію на слух – не можуть утримувати в пам'яті попередню фразу і пов'язувати між собою попередні речення. Через те їм складно навчитись читати, розуміти взаємозв'язок речень, тексту. А все тому, що дорослі не читають, не розповідають казок, історій.

ПАМ'ЯТАЙМО: жодна комп'ютерна програма не замінить голосу близької, рідної людини.

Ще одна проблема – зниження творчої активності дітей, проявів фантазії. Діти втратили бажання щось вигадувати. Причина у тому, що батьки і педагоги самі часто орієнтують дітей на отримання знань у готовому вигляді. Тих дітей кого змалечку "няньчить" комп'ютер, взагалі мало чим здивуєш. Вони звикли натискати кнопку і отримувати результат – це яскраво, збудливо.

Найбільш турбує відчуження дітей від батьків. Йдеться про відірваність батьків від життя дитини. Часто сучасні батьки не знають у які ігри грають їх діти, про що думають, мріють.

Всі ці тривожні симптоми раніше фіксувалися у колі сиріт, неблагополучних сімей. Парадокс, але тепер всі ці загрози спостерігаються у забезпечених батьків.

В Україні є добрі традиційні форми виховання дітей та їх розвитку у межах дошкільної освіти та школа – сад якості якої визнана всім світом. Наш досвід використовується у багатьох країнах, зокрема Японії ще з 70 років і по нині. Дитячий садок – оптимальне середовище для дитини.

Головне, щоб шкільні методи навчання не застосовували у роботі з дошкільниками. Часто чиновники нам говорять, що у Європі і США діти навчаються з шести років. Але забувають наголосити, що методи які

використовують з дітьми шести років у цих країнах Є **МЕТОДАМИ ЯКІСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ і зорієнтовані на вікові особливості.**

НАПРИКЛАД: використовують тільки дошкільні види діяльності – гру, малювання, конструювання. спів, ліплення, танець, драматизацію, тощо. Освітній процес зорієнтований на інтереси і нахили дитини. Заняття проходять у грі. Звичними є колективні форми роботи (виготовлення плакату, пирога, книги, листівки), екскурсії до зоопарку, філармонії, музеї ... чи створено такі умови в наших школах?

А ще цікавим є той факт, що в Американських школах у 1 класах пишуть олівцем. Немає страху зробити помилку, вічних переписувань начисто коли злипаються очі і хочеться спати.

Зате є вільний час погратися.

ЯКІ Ж ЗАГРОЗИ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДСТЕРІГАЮТЬ НАШИХ ДІТЕЙ?

Застосування у роботі з шести річками традиційних методів навчання розраховано на семирічок.

Діти переживають негативні емоції через невдачі та неуспіх, не розуміють шкільних вимог. починають боятися школи, вчителя, не хочуть йти до школи.

У дитини розвивається негативне ставлення до себе "Я невдаха", а потім до школи та процесу навчання у цілому.

.САМОЦІННІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА.

Зараз дорослі все частіше форсують темпи розвитку дітей.

Під виглядом модернізації освіти для дітей вводять риторику, фізику, економіку, астрономію, інформатику. Хоч ці дисципліни подають спрощено, але це є намаганням адаптувати дитину до дорослого життя. Дитячий розвиток спрощується і збіднюється. Тож на порозі 1 класу зустрічаємо начинених формальними знаннями маленьких "старичків" яких вже нічого не цікавить. Тож не порушуємо закономірностей психічного розвитку, не намагаймося швидко пробігти дошкільний етап розвитку.

Дошкільне дитинство і навчання. Навчання дошкільників у різних центрах розвитку - майже шкільне життя дуже подобається їх батькам.

Ніхто не думає про те, що це навчання не відповідає віковим можливостям дитини. Навряд чи ці знання сприятимуть розвитку дитини. Нажаль не зважаючи на протести педагогів, продовжується практика тестування дошкільників перед вступом до того чи іншого навчального закладу, що є стресом для маленької дитини. Деякі діти здобувають підготовку до школи здобувають вдома з гувернанткою, що не сприяє соціалізації дитини. Усі ці реалії сьогодення й визначають проблему підготовки до школи як одну з найактуальніших у дошкільній педагогіці.

Готовність до навчання у школі.

Не можна говорити про повноцінну підготовку до школи не враховуючи психологічний аспект.

Психологи застерігають, що ДНЗ і ЗОШ необхідно подбати про послідовність, поступовість навчання і виховання.

Програми ДНЗ і ЗОШ – спільність, відмінність, послідовність...
(вчителі, психологи, вихователі – бесіда за круглим столом).

Оптимальний вік першокласника.

Існують різні точки зору щодо оптимального віку дитини для вступу до школи: одні вважають що це 6 років, інші 7.

За даними психологічних досліджень дитина 6 років здатна засвоювати навчальний матеріал, але в неї зберігається гостра потреба у грі. Тому все навчання шестиліток має проходити у грі. Нажаль у школі до 6 – річок відносяться як до 7 – річок (ігрові зони, методичні посібники для вчителів).

Вчені стверджують що діти в сьогоденних умовах не готові до шкільних форм навчання.

"ДЕРЕВО ПОРАД"

В и х о в а н н я с а м о с т і й н о с т і .

Перший клас – це перший у житті дитини крок до незалежності.

Одні батьки надають дітям багато свободи – ти дорослий і сам відповідай за свої вчинки. Інші навпаки опікають, контролюють.

(Проходить це за таким сценарієм – дитина сідає готувати уроки і мама сідає поряд, спостерігає, контролює, робить зауваження, заставляє переписувати, докоряє у недбалості. У дитини відсутні навички самостійності. Але ж дитина і сама може робити уроки, так вона навчиться бути відповідальною: їй дали завдання і вона може його виконати тоді коли сама захоче. Тому батькам не слід суворо по декілька раз нагадувати дитині про уроки бо так вони відіб'ють бажання вчитися. або отримають учня який стане вчитися тільки для задоволення батьків.

П с и х о ф і з і о л о г і ч н і о с о б л и в о с т і д и т и н и .

Що уникати від помилок у підготовці дошкільника слід діяти відповідно до психофізіологічних особливостей дитини. Спочатку варто з'ясувати чи швидко втомлюється дитина. Є діти які повернувшись зі школи активні і сідають одразу за уроки. Не можна перешкоджати цьому. Іншим треба перепочити.

Отже, для того щоб дитина, виходячи з дошкільного дитинства, була готовою до викликів школи, до зміни свого соціального статусу необхідно:

- враховувати рівень розвитку дитини на момент вступу до школи, диференційований підхід;
- уникати переобтяження першокласника знаннями;
- сприяти розвитку у дитини соціально значущих мотивів поведінки і діяльності.

Тож не слід забувати, що і від батьків, і від педагогів залежить, наскільки комфортно дитина почуватиме себе у школі, наскільки її захопить новий статус і нова діяльність, наскільки результативним буде її діяльність.